

Laat mensen niet tussen wal en sc

Er zijn mensen die ondersteuning nodig hebben maar door de transitie tussen wal en schip dreigen te vallen. Dat wordt bevestigd in een peiling van Vilans. Het gaat om mensen waarvan je aan de buitenkant niet ziet dat ze een beperking hebben, zoals mensen met autisme of een psychische stoornis. Vilans roept iedereen in de eerste lijn op om alert te blijven op signalen van deze mensen en mee te denken: hoe zorgen we dat zij in beeld blijven?

Vilans hield de peiling onder zeventien professionals en ervaringsdeskundigen met specialistische kennis uit praktijk, beleid en management. Zij geven aan dat ze niet weten om hoeveel mensen het gaat, maar het betreft in ieder geval vijf groepen cliënten: met een zintuig-

dat ze een kwetsbaarheid hebben. Ze functioneren vaak prima tot er een levensgebeurtenis plaatsvindt: ze krijgen kinderen of er overlijdt iemand in hun directe omgeving. Dan blijkt dat ze niet meer zelfstandig kunnen functioneren, dat het ze niet lukt om zelf passende

Zet ervaringsdeskundigen in als je er zelf niet uitkomt

lijke beperking, met een verstandelijke beperking en gedragsproblematiek, met autisme, met een niet-aangeboren hersenletsel en met een ernstige psychiatrische stoornis.

Levensgebeurtenissen

Deze vijf groepen hebben gemeen dat je aan de buitenkant meestal niet ziet

zorg te regelen en dat ze ook geen mensen om zich heen hebben die dat voor hen oppakken.

In de media

In 2015 zijn verschillende incidenten in het nieuws gekomen. 'Gemeenten overschatten licht verstandelijk beperkten', luidt een kop na een sterfgeval in Zoetermeer in een gezin met ouders met een licht verstandelijke beperking. Op NOS Radio wordt gewaarschuwd dat 'gemeenten autisten laten vallen'. In Metronieuws verschijnt een artikel dat medewerkers in de GGZ zich zorgen maken over het rappe tempo waarin het aantal plekken in instellingen wordt afgebouwd. Resultaat is dat steeds meer verwarde mensen hun toevlucht zoeken in treinen en op straat.

Oproep

Vilans roept mensen die in de eerste lijn werken op om mee te denken over oplossingen om te voorkomen dat deze mensen tussen wal en schip vallen. Stuur een mail naar Marjan Hurkmans: m.hurkmans@vilans.nl

Mensen functioneren vaak prima tot er een levensgebeurtenis plaatsvindt.

Hoe komt het?

Uit de peiling van Vilans blijkt dat de uitgangspunten van de transitie gezien worden als een goede ontwikkeling, er liggen kansen. In de praktijk spelen echter knelpunten waardoor deze groepen in het nauw komen. Het gaat immers om mensen die steun krijgen vanuit diverse wetten vanwege hun complexe ondersteuningsvraag. Door

hip vallen

Vilans

de scheiding van de wetten gaat het te vaak over onder welke wet iemand valt en te weinig over wat iemand nodig heeft. Er wordt heen en weer geslingerd met klanten. Gemeenten lijken niet voldoende expertise in huis te hebben om de ondersteuningsvraag goed in beeld te krijgen en kennen de professionals met specialistische kennis van deze doelgroepen nog onvoldoende. In de situaties waarin het wijkteam en specialisten al wel samenwerken, zijn de pro-

fessionals uit de praktijk positief. Het blijkt dan dat familie meer betrokken is en dat de ondersteuning eenvoudiger is dan voorheen.

Wees alert

De zeventien professionals waar Vilans mee heeft gesproken komen met mogelijke oplossingen om te voorkomen dat deze mensen tussen wal en schip vallen. Hun belangrijkste advies voor wie werkt in de eerste lijn: wees bewust

van deze groepen cliënten, juist omdat je aan de buitenkant niet ziet dat ze ondersteuning nodig hebben. De experts benadrukken dat het belangrijk is om over basiskennis te beschikken over de aandoening van een cliënt zodat je kunt signaleren. Je weet dan beter wat er voor die cliënt nodig is als je een niet-pluisgevoel hebt. Eén van de geïnterviewden: "Vraag altijd of er iets gebeurd is waardoor iemand uit balans is geraakt. Pas daarbij je communicatie aan: praat rustig en eenvoudig en toets of die ander het snapt." Een andere tip: maak geen keten van A naar B naar C maar maak met professionals een kring rondom een cliënt en spreek af wie de contactpersoon is.

Schakelen

En loop je vast of heb je vragen? Dan is het volgens de geïnterviewden van belang om tijdig te schakelen met professionals met specialistische kennis of onafhankelijke cliëntondersteuners. Cliëntondersteuners zijn professionals die samen met een cliënt uitzoeken wat er aan de hand is en van welke ondersteuning en regelingen iemand gebruik kan maken. Een aanvullende tip vanuit de interviewronde: zet ervaringsdeskundigen in als je er zelf niet uitkomt. Een ervaringsdeskundige is iemand met dezelfde aandoening die niet alleen naar zichzelf, maar naar de hele groep kan kijken. Steeds vaker worden ervaringsdeskundigen gevraagd in een wijkteam of tijdens een keukentafelgesprek. Het helpt om met elkaar helder te krijgen wat er speelt. <<

Tekst: Marjan Hurkmans